

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

Филологический факультет
Кафедра теоретического и славянского литературоведения

БОЛДАСЕНКО
Наталья Андреевна

ОБРАЗ СИМЕОНА ЗОРИЧА
В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ XIX – XX ВВ.

Дипломная работа

Научный руководитель
доктор филологических
наук,
профессор И. А. Черота

Допущена к защите
«___» _____ 2023 г.
Зав. кафедрой теоретического
и славянского литературоведения
_____ Т. А. Морозова
кандидат филологических наук, доцент

Минск, 2023

ОГЛАВЛЕНИЕ

ГЛАВА 1. СИМЕОН ЗОРИЧ И ЕГО СВЯЗИ С СЕРБИЕЙ

1.1 Симеон Зорич в Шклове

1.2 Симеон Зорич и Доситей Обрадович

ГЛАВА 2. ИЗ ЭПИСТОЛЯРНОГО НАСЛЕДИЯ ДОСИТЕЯ ОБРАДОВИЧА

2.1 Книжный язык сербов XVIII – начала XIX вв.

2.2 О языке Доситея Обрадовича (на материале писем Симеону Зоричу)

2.3 Симеон Зорич как адресат Доситея Обрадовича

ГЛАВА 3. СИМЕОН ЗОРИЧ В ЛИТЕРАТУРЕ XIX В.

3.1 Симеон Зорич в повести А. С. Пушкина «Пиковая дама»

3.2 Образ Симеона Зорича в повести «Авантюристы» Д. Мордовцева

ГЛАВА 4. СИМЕОН ЗОРИЧ В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ XX В.

4.1 Симеон Зорич в повести В. Мехова «Старинная гравюра»

4.2 Генерал Зорич в романе Л. Рублевской «Авантюры Вырвича, Ледника и Черной Меланхолии»

4.3 Опальный генерал-серб в рассказе В. Станиславлевича-Шаркаменаца «Мимо Шклова Днепр течет»

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

РЕФЕРАТ

ОБРАЗ СИМЕОНА ЗОРИЧА В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ XIX – XX ВВ.

Структура дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, четырех глав, заключения, списка использованной литературы, который включает 36 источников. Полный объем работы – 52 страницы печатного текста.

Ключевые слова: СИМЕОН ЗОРИЧ, ОБРАЗ, ЛИЧНОСТЬ, ДОСИТЕЙ ОБРАДОВИЧ, ШКЛОВ, ГЕНЕРАЛ, ГРАФ, ПИСЬМА, ЛИТЕРАТУРНЫЙ ЯЗЫК, ПРОИЗВЕДЕНИЕ, АВТОР.

Цель дипломной работы: попытаться обобщить образ Симеона Зорича и событий из его жизни, руководствуясь литературными материалами.

Задачи дипломной работы:

- выявление произведения сербской, русской и белорусской литератур, которых представляют для нас интерес;
- анализ образа Симеона Зорича на основе произведений XIX – XX вв.;
- как факт межкультурных связей рассмотреть взаимоотношения между Симеоном Зоричем и выдающимся сербским писателем-просветителем Доситеем Обрадовичем – прежде всего на материале их переписки;
- найти и проанализировать произведения белорусской литературы XX века, авторы которых обращаются к этой незаурядной личности;
- особое внимание обратить на роль Зорича в развитии культуры Беларуси.

Объект исследования: презентация личности генерала графа Симеона Зорича литературе исторической и художественной XIX – XX вв.

Предмет исследования: образ Симеона Зорича в письмах Доситея Обрадовича и произведениях XIX – XX вв.

Новизна: дипломная работа предопределяет интерес к личности Симеона Зорича, которая не является изученной в полной мере. О С. Зориче написано достаточно много историографских, научно-популярных публикаций и литературных произведений. Но исследований, в которых бы в полной мере анализировался его образ на основе художественной литературы XIX – XX вв. и писем Доситея Обрадовича, не существует. Стоит отметить, что генерал Зорич являлся связующим звеном культуры Белоруссии, России и Сербии, что также представляет для нас интерес.

Прикладное значение: поддержание интереса к личности генерала Симеона Зорича, а прежде всего – к незаурядной роли в развитии культуры Беларуси и отношениях с Сербией.

РЭФЕРАТ

ВОБРАЗ СІМЯОНА ЗОРЫЧА У МАСТАЦКАЙ ЛІТАРАТУРЫ XIX-XX СТСТ.

Структура дыпломнай работы. Дыпломная работа складаецца з увядзення, чатырох глаў, заключэння, спісу выкарыстанай літаратуры, які ўключае 36 крыніц. Поўны аб'ём працы – 52 старонкі друкаванага тэксту.

Ключавыя словы: СІМЯОН ЗОРЫЧ, ВОБРАЗ, АСОБА, ДАСІТЕЙ АБРАДАВІЧ, ШКЛОЎ, ГЕНЕРАЛ, ГРАФ, ЛІСТЫ, ЛІТАРАТУРНАЯ МОВА, ТВОР, АЎТАР.

Мэта дыпломнай работы: паспрабаваць абагульніць вобраз Сімяона Зорыча і падзей з яго жыцця, кіруючыся літаратурнымі матэрыяламі.

Задачы дыпломнай працы:

- выяўленне твора сербскай, рускай і беларускай літаратур, якія ўяўляюць для нас цікавасць;
- аналіз вобраза Сімяона Зорыча на аснове твораў XIX – XX стст.;
- як факт міжкультурных сувязяў разгледзець узаемаадносіны паміж Сімяонам Зорычам і выбітным сербскім пісьменнікам-асветнікам Досітэем Абрадавічам-перш за ўсё на матэрыяле іх перапіскі;
- знайсці і прааналізаваць творы беларускай літаратуры XX стагоддзя, аўтары якіх звяртаюцца да гэтай выдатнай асобы;
- асабліваю ўвагу звярнуць на ролю Зорыча ў развіцці культуры Беларусі.

Аб'ект даследавання: прэзентацыя асобы генерала графа Сімяона Зорыча літаратуры гістарычнай і мастацкай XIX – XX стст.

Прадмет даследавання: вобраз Сімяона Зорыча ў лістах Досітэя Абрадавіча і творах XIX – XX стст.

Навізна: дыпломная работа прадвызначае цікавасць да асобы Сімяона Зорыча, якая не з'яўляецца вивучанай ў поўнай меры. Пра С. Зорыча напісана досыць шмат гістарыяграфічнай, навукова-папулярных публікацый і літаратурных твораў. Але даследаванняў, у якіх бы ў поўнай меры аналізаваўся яго вобраз на аснове мастацкай літаратуры XIX – XX стст. і лістоў Досітэя Абрадавіча, не існуе. Генерал Зорыч з'яўляўся сувязным звязом культуры Беларусі, Расіі і Сербіі, што таксама ўяўляе для нас цікавасць.

Прыкладное значэнне: падтрыманне цікавасці да асобы генерала Сімяона Зорыча, а перш за ўсё – да выдатнай ролі ў развіцці культуры Беларусі і адносін з Сербіяй.

ABSTRACT

THE IMAGE OF SIMEON ZORICH IN THE FICTION OF THE XIX – XX CENTURIES.

The structure of the thesis. The thesis consists of an introduction, four chapters, a conclusion, a list of references, which includes 36 sources. The full volume of work is 52 pages of printed text.

Key words: SIMEON ZORICH, IMAGE, PERSONALITY, DOSITEY OBRADOVICH, SHKLOV, GENERAL, COUNT, LETTERS, LITERARY LANGUAGE, WORK, AUTHOR.

The **purpose** of the thesis: to try to generalize the image of Simeon Zorich and events from his life, guided by literary materials.

Tasks of the thesis:

- identification of works of Serbian, Russian and Belarusian literature that are of interest to us;
- analysis of the image of Simeon Zorich based on the works of the XIX – XX centuries;
- as a fact of intercultural relations, consider the relationship between Simeon Zorich and the outstanding Serbian writer-educator Dositey Obradovich – primarily on the material of their correspondence;
- to find and analyze the works of Belarusian literature of the XX century, the authors of which appeal to this outstanding personality;
- pay special attention to the role of Zorich in the development of the culture of Belarus.

Object of research: presentation of the personality of General Count Simeon Zorich to the historical and artistic literature of the XIX – XX centuries.

Subject of research: the image of Simeon Zorich in the letters of Dositei Obradovich and the works of the XIX – XX centuries.

Novelty: the thesis determines the interest in the personality of Simeon Zorich, which is not fully studied. Quite a lot of historiographical, popular scientific publications and literary works have been written about S. Zorich. But there are no studies in which his image would be fully analyzed on the basis of the fiction of the XIX – XX centuries and the letters of Dositei Obradovich. It is worth noting that General Zorich was a link between the culture of Belarus, Russia and Serbia, which is also of interest to us.

Applied value: maintaining interest in the personality of General Simeon Zorich, and above all – in an outstanding role in the development of the culture of Belarus and relations with Serbia.